

ES TUNEL DES TEMPS: N'ALCOVER I ES NOU ESTATUT BALEAR

S'aprovació definitiva des nou Estatut Balear aquest mes de febrer del 2007 que tant ha omplit de goig es nostros polítics recull en ets articles 4 i 35 quina és sa llengua pròpia de sa comunitat balear, sa catalana, a la vegada que fa una menció especial a sa protecció i estudi de ses modalitats insulars des català, de Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera.

Es contengut d'aquests dos articles des nostro estatut coincideixen amb so pensament i ses paraules de mossèn Alcover, es gran lingüista i canonge manacorí, promotor des primer congrés internacional de sa llengua catalana, recopilador i redactor de ses rondalles des nostros padrins i repadrins, i també autor des gran diccionari de sa nostra llengua, es Diccionari Català-Valencià-Balear. Sa coincidència se troba en primer lloc en que tots dos afirmen que sa llengua de Balears és sa catalana, i, en segon lloc, que també promouen sa defensa i protecció de ses nostres modalitats. Punt que se pot resumir en aquestes paraules de n'Alcover: *"No es tracta més que d'esser fels a la nostra tradició, cadascú a la seua; els balears a la balear, els valencians a la valenciana, els catalans de les diferents comarques a la llur respectiva"*.

Emperò davant aquestes afirmacions i propostes d'intencions de sa norma balear és precis tenir present que ets articles 4 i 35 no són més que sa translació d'altres articles que formen part de s'estatut de 1983 i de sa llei de normalització lingüística de 1986: *"les modalitats insulars de la llengua catalana seran objecte d'estudi i protecció, sense perjudici de la unitat de l'idioma"*. Es fet de reafirmar sa defensa de ses modalitats balears en es cos de sa llei superior balear ha de suposar una acció encaminada a sa seva protecció i estudis reals, ja que fins ara sa protecció establida per s'Estatut del 83 ha estat un zero pràcticament absolut, llevat de tímids intents a sa televisió autonòmica IB3 i altres petites propostes.

Sa situació actual de ses modalitats insulars se correspon literalment amb so pronòstic fet pes canonge manacorí ja fa casi un segle, respecte de ses lleis sintàctiques, ses normes ortogràfiques —*"no vaig poder conseguir que dins elles se tocassen els problemes d'ortografia del català balear, ni de l'occidental ni del valencià, dient els altres que allà's tractava just del català literari entenent per tal el català barceloní, contra lo qual sempre he protestat i protestaré tota la vida"*— i sobre tot, des lèxic —*"ab greu dolor de la nostra ànima fa temps que notam dins l'actual moviment literari catalanista una tendència caparruda i tossuda de voler fer passar el parlar de Barcelona come català normal, come llengua literària, i que tots els altres parlars catalans siguen mirats come dialectes corruptes i putrefactes, no fent-ne fins i tot menció dins les gramàtiques i diccionaris que's publiquen ab pretensions de que les haja de rebre tothom barret envant peu enrrera i cap cli come oracle infal·libles de bon català"*—. S'immensa majoria des lèxic emprat a ses Balears se troba recollit en es diccionari de s'Institut d'Estudis Catalans, però en es diccionaris de consulta habituals, en es correctors des processadors de text, i en es llibres de text emprats a ses escoles no hi apareixen. És motiu és ben senzill d'entendre: no són editats a Balears. No existeix una política real de defensa, protecció i estudi des mallorquí, menorquí i eivissenc, no s'hi destina ni un euro públic. És molt més còmode i econòmic agafar allò que ja està fet per utilitzar-se a altres comunitats amb ses que compartim sa mateixa llengua, però amb distintes modalitats.

Si realment volem aprofitar aquesta darrera oportunitat que nos brindem es nostros polítics amb so nou estatut del 2007, els hi hem d'exigir que apliquin sa norma, que per qualque cosa s'ha redactat. Sa millor manera és fer-ho sense complexes: s'ha de crear un model autònom balear, és a dir, un estàndard balear. Després de més de vint anys es resultat de s'aplicació des model actual, s'unitari —un model que se basa en un sol dialecte i que deixa a un costat ets altres dialectes que formen part de sa llengua—, és de fracàs total. És un estàndard que només s'identifica amb una part des territori lingüístic, i en conseqüència fa que una bona part de sa comunitat (València i Balears) el refusi.

Es model autònom s'aplica en marcs politico-administratius diferenciats de la resta de territoris amb qui se comparteix sa mateixa llengua, com són sa comunitat autònoma catalana i sa comunitat autònoma valenciana. D'aquesta manera cada regió crea es seu estàndard, a València fa poc que ja el tenen, i a Catalunya ja ve d'enrera, i és es que s'aplica aquí. Es model autònom permet que cada comunitat tengui sa seva llengua pròpia amb normes estàndards diferenciades per cada zona, mantenint s'unitat de sa llengua, ja que és sa mateixa. S'existència des tres models autònoms català, valencià i balear permet que es tres dialectes principals romanguin en un mateix nivell, augmentant i conservant a la vegada sa riquesa de sa llengua, sense rompre amb cap moment s'unitat de sa mateixa. D'aquesta manera sa llengua catalana és estimada i usada per sa població ja que és considerada com a més pròxima i és percebuda com a pròpia. S'existència d'aquests tres models no és ni més ni manco que sa solució que mossèn Alcover va trobar fa cent anys per titular es seu gran diccionari de sa llengua catalana: *"An el nostre Diccionari des de l'any 1919 li deim Català-Valencià-Balear per denotar que ha d'esser de la llengua nostra tal com la parlam catalans, valencians i balears, tal com brolla a Catalunya espanyola i Catalunya francesa, en el Regne de València, a les Illes Balears i a la ciutat d'Alguer de Sardenya. Mai hem dit ni direm Llengua Catalana-Valencia-Balear, perquè es tracta d'una sola i mateixa llengua, això si, amb diferents i múltiples modalitats, totes les quals volem que se respectin, i mai per mai permetrem ni consentirem sacrificar i sotmetre a una d'elles totes les altres, com volen fer i fan el instituters."*

Si volem conservar sa llengua que hem heretat des nostros antepassats hem d'exigir an es nostros polítics que apliquin ets articles 4 i 35 des nou estatut que nos han donat. Així com que s'article 34 tampoc no quedi en res: *"La Comunitat Autònoma té competència exclusiva respecte de la protecció i el foment de la cultura autòctona i del llegat històric que les Illes Balears"*. No hem de permetre que actuïn de sa mateixa manera que amb s'anterior estatut del 83 i sa llei del 86. No hem de permetre que se pleguin a s'acció estandaritzadora i uniformadora des model unitari, deixant a un costat ses nostres seculars modalitats. No és sa llengua que hem heretat i que encara parlam una part molt important de sa nostra cultura i també un llegat històric? Idò, a fer complir s'Estatut.